

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені Володимира Гнатюка
Факультет педагогіки і психології**

ПРОГРАМИ MINOR

(«Вихователь закладу дошкільної освіти», «Асистент вчителя початкових класів», «Вихователь групи продовженого дня»)

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

для спеціальності 013 Початкова освіта

Схвалено:

Вченою радою факультету педагогіки і психології
протокол № 10 від 19 червня 2024 р.

Схвалено:

Вченою радою ТНПУ ім. В. Гнатюка

в.о. ректора

Надія ДРОБИК

протокол № 15 від 25 червня 2024 р.

уведено в дію наказом в.о. ректора

№ 201-р від 25 червня 2024 р.

Тернопіль-2024

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Програма Minor «ВИХОВАТЕЛЬ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ».....	5
Програма Minor «АСИСТЕНТ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ».....	11
Програма Minor «ВИХОВАТЕЛЬ ГРУПИ ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ».....	15

ПЕРЕДМОВА

Згідно з вимогами освітнього законодавства України всі здобувачі вищої освіти мають можливість сформувати індивідуальну освітню траєкторію – персональний шлях реалізації їхнього особистісного та професійного потенціалу. Однією із складових цієї траєкторії є вибіркові дисципліни. Закон України «Про вищу освіту», встановлює їх обсяг не менше 25 % кредитів ЄКТС від загального обсягу освітньої програми (п. 15 частини першої ст. 62 Закону України «Про вищу освіту»).

Освітня програма підготовки бакалаврів зі спеціальності 013 Початкова освіта передбачає можливість вибору здобувачами освіти програми Minor, яка поєднуються зі спеціальністю на міждисциплінарному рівні та дає змогу ефективніше узгодити набуття відповідних фахових компетентностей та результатів навчання із сучасними потребами практики.

Здобувач/здобувачка вищої освіти може обрати індивідуальний варіант освітньої траєкторії, що відповідає його/її запиту і надає йому/їй конкурентну перевагу на ринку праці.

Чинний Закон України «Про вищу освіту» передбачає, що здобувачі певного рівня вищої освіти мають право обирати навчальні дисципліни, які пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу (п. 15 частини першої ст. 62). Для вибору всіх інших дисциплін (наприклад, з іншої ОП чи тих, що викладаються іншим підрозділом, але на тому ж рівні вищої освіти) отримання окремих погоджень не вимагається (окрім випадків, коли вивчення дисципліни передбачає опанування певних результатів навчання, які є передумовами).

Програма Minor – це комплекс взаємопов'язаних навчальних дисциплін, що вивчаються послідовно і доповнюють фахові компетенції та програмні результати навчання.

В рамках освітньої програми «Початкова освіта» здобувачі можуть обрати для вивчення один із профілів Minor (вихователь закладу дошкільної освіти, асистент вчителя, вихователь групи продовженого дня) обсягом 36 кредитів ЄКТС. За результатами його проходження здобувач/здобувачка набуває додаткові фахові компетентності та програмні результати навчання, що фіксується в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти.

Після успішного проходження програми Minor випускник/випускниця буде здатен/здатна виконувати зазначену в ДК 003:2010 професійну роботу і може займати відповідну первинну посаду (відповідно до обраної програми Minor):

- програма Minor «Вихователь закладу дошкільної освіти» – 2332 Вихователі закладів дошкільної освіти;
- програма Minor «Асистент вчителя початкових класів» – 3340 Асистент вчителя;
- програма Minor «Вихователь групи продовженого дня» – 3340 Вихователь.

Освітні компоненти програм Minor

програма Minor «Вихователь закладу дошкільної освіти»	програма Minor «Асистент вчителя початкових класів»	програма Minor «Вихователь групи продовженого дня»
Педагогіка дошкільна	Інклюзивна педагогіка	Групи продовженого дня і школи повного дня та їх специфіка
Теорія і методика розвитку мовлення дітей дошкільного віку	Спеціальна психологія	Керівництво та контроль за роботою групи продовженого дня
Теорія і методика формування елементарних математичних уявлень	Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП	Організація виховної роботи в групі продовженого дня
Художня праця в ЗДО	Асистентський супровід у системі інклюзивної освіти	Організація освітнього процесу у різновіковій групі в умовах ГПД
Методика ознайомлення дітей із природним довкіллям	Навчання і виховання дітей з ООП	Самопідготовка в групі продовженого дня
Організація ігрової діяльності в ЗДО	Діагностика дитини з особливими освітніми потребами	Ігрова діяльність в групі продовженого дня
Теорія і методика ознайомлення дітей з мистецтвом	Взаємодія з батьками у системі інклюзивної освіти	Фізкультурно-оздоровча робота з молодшими школярами в режимі продовженого дня
Теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти	Організація дозвілля дітей з ООП	Клубні години та заняття за інтересами в групі продовженого дня
Педагогічна практика в ЗДО	Педагогічна практика в інклюзивних класах початкової школи	Педагогічна практика в групі продовженого дня

Програма Minor
«Вихователь закладу дошкільної освіти»

Мета програми

Формування та розвиток у здобувачів вищої освіти основ психолого-педагогічних знань, професійних компетентностей, що дасть їм змогу ефективно розв'язувати професійні завдання, приймати ефективні рішення, організовувати методичну роботу, створювати інноваційне розвивальне середовище закладу дошкільної освіти; забезпечення доступу до працевлаштування в системі дошкільної освіти, підготовка їх до самостійного здобуття систематичних знань, професійно-педагогічних умінь і навичок із особливим акцентом на європейський розвиток, мотивування до подальшого навчання.

Перелік освітніх компонентів (ВК)

Код н/д	Компоненти програми	Кількість кредитів	Семестр	Форма підсумкового контролю
ВК 1	Педагогіка дошкільна	4	5	екзамен
ВК 2	Теорія і методика розвитку мовлення дітей дошкільного віку	4	5	екзамен
ВК 3	Теорія і методика формування елементарних математичних уявлень	4	5	екзамен
ВК 4	Художня праця в ЗДО	3	5	залік
ВК 5	Методика ознайомлення дітей із природним довкіллям	3	6	залік
ВК 6	Організація ігрової діяльності в ЗДО	3	6	залік
ВК 7	Теорія і методика ознайомлення дітей з мистецтвом	3	7	залік
ВК 8	Теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти	3	7	залік
ВК 9	Педагогічна практика в ЗДО	9	7	залік
Всього		36		

Опис дисциплін

Педагогіка дошкільна

Метою навчальної дисципліни є формувати у здобувачів професійних компетентностей щодо закономірностей, принципів, мети, завдань, змісту, цінностей, організаційних форм, методів дошкільної освіти; формування здатностей до налагодження співпраці закладу дошкільної освіти, початкової школи і сімей вихованців на засадах партнерської взаємодії; будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу; оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці; збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини; враховувати рівні розвитку дітей у виборі методик і технологій навчання і виховання, під час

визначення зони актуального розвитку дітей та створення зони найближчого розвитку.

Теорія і методика розвитку мовлення дітей дошкільного віку

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами розуміння психологічних, природничих засад процесу навчання рідної мови дітей в дошкільному закладі; особливостей становлення і розвитку мовлення дітей раннього дошкільного віку; можливих відхилень і вад в мовленні дітей дошкільного віку; методик виховання звукової культури мовлення та словникової роботи в дошкільному закладі. Студенти ознайомлюються з особливостями формування граматичної правильності мовлення та розвитку зв'язного мовлення в дошкільнят; вчать здійснювати порівняльний аналіз мовних одиниць на будь-якому рівні; спілкуватися літературною мовою в різноманітних ситуаціях навчально-мовленнєвої діяльності; орієнтуватися в нормативних освітянських документах і керуватися провідними положеннями в професійній діяльності, зокрема Базовим компонентом дошкільної освіти, навчально-методичними посібниками з навчання рідної мови дітей на різних етапах дошкільного періоду; застосовувати на практиці основні положення методичної науки з розвитку мовлення і навчання рідної мови дітей дошкільного віку.

Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень

Дисципліна призначена для ознайомлення майбутніх педагогів дошкільної освіти з особливостями формування кількісних, просторових, часових про форму та величину уявлень у дошкільників, розвитку логіко-математичної компетентностей дітей дошкільного віку. Даний курс орієнтований на фахове вдосконалення студентів, на застосування професійно-профільних математичних знань і умінь, що утворюють теоретичну та операційно-діяльнісну основу курсу теорії та методики формування елементарних математичних уявлень дошкільників, вільне володіння навчальним матеріалом, методами, прийомами, засобами і формами розробки та застосування ігрових комплексів, перспективне планування та діагностику пізнавальної сфери з математики дошкільників. Особливість курсу – підготовка студентів до формування логіко-математичної компетентності та грамотності, які є компонентами сучасної математичної освіти дошкільників, до вільного володіння дошкільниками комплексом елементарних математичних понять, відношень, логічних дій, які становлять необхідний базис для розвитку дошкільників.

Методика ознайомлення дітей із природним довкіллям

Навчальна дисципліна спрямована на формування методичної компетентності майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти на основі засвоєння обсягу методичних знань і умінь, необхідного для ознайомлення дітей дошкільного віку з природою, виховання емоційно-ціннісного ставлення до неї, формування еколого-природничої компетентності дошкільнят.

Зміст дисципліни розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у галузі дошкільної освіти, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Організація ігрової діяльності в ЗДО

Метою навчальної дисципліни є формування професійної компетентності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти, що ґрунтується на вивченні теоретико-методичних основ ігрової діяльності дітей дошкільного віку в умовах суспільного дошкільного виховання та сім'ї.

Досягнення поставленої мети передбачено виконання таких завдань:

- систематизація знань студентів про ігрову діяльність та гру; окреслення змісту ігрової діяльності у програмно-методичному забезпеченні дошкільної освіти;
- оволодіння студентами методичними засадами педагогічного супроводу ігрової діяльності дітей дошкільного віку;
- формування умінь доцільно використовувати методи і прийоми організації ігрової діяльності в освітньому просторі дошкільного навчального закладу.

Теорія і методика ознайомлення дітей з мистецтвом

Інтегрований курс «Теорія і методика ознайомлення дітей з мистецтвом» має на меті формування теоретичних знань та практичних навичок художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Завдання модуля з образотворчого мистецтва – оволодіння практичними вміннями та навичками з образотворчої діяльності, застосування базових концептів дидактики, елементів мистецької педагогіки, що забезпечуватиме розвиток у дошкільнят естетичного ставлення до довкілля, емоційного сприймання і переживання творів мистецтва; елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (фарби, олівці тощо).

Модуль із музичного виховання спрямований на формування основ музичної грамотності студентів, їх музично-творчого та естетичного розвитку, оволодіння основами теорії та методики музичного виховання дітей дошкільного віку, вивчення закономірностей їх музичного розвитку та умов організації музично-педагогічної роботи з дошкільниками; вироблення майбутніми фахівцями практичних навичок музичного виховання дітей у закладах дошкільної освіти.

Модуль із дитячої літератури передбачає вивчення особливостей розвитку української і зарубіжної літератури для дітей дошкільного віку від найдавніших часів до сьогодення; засвоєння історико-літературних, критичних і теоретичних матеріалів з української та найяскравіших явищ зарубіжної літератури для дітей дошкільного віку. Навчальний модуль покликаний сформувати у здобувачів навички самостійного аналізу художнього твору з урахуванням вікових і психологічних особливостей дітей-дошкільників.

Зміст дисципліни «Теорія і методика ознайомлення дітей з мистецтвом» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері дошкільної освіти, норм та традицій вищої університетської освіти.

Теорія і методика фізичного виховання та валеологічної освіти

У процесі вивчення дисципліни здобувачі освіти оволодівають необхідним обсягом знань про сучасні наукові здобутки у сфері фізичного виховання, принципи і методи, засоби фізичного виховання, особливості розвитку фізичних

якостей та навчання вправам дітей дошкільного віку, основні передумови, складові і чинники здорового способу життя; знання і принципи валеологічного харчування; засади та чинники оздоровчих систем, основи активного відпочинку, психогенного тренування; основи самоконтролю та самооцінки здоров'я. Під час практичних занять у здобувачів формуються уміння розв'язання проблем, необхідні для проведення занять з фізичної культури з дітьми дошкільного віку та інноваційної діяльності.

Метою дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання та валеологічної освіти» є оволодіння засобами, які входять в арсенал фізичного виховання дошкільнят, а також професійними навичками і вміннями, які необхідні для педагогічної організаційної роботи з дітьми дошкільного віку; формування у студентів фахової компетентності, здатності реалізовувати систему дій задля формування, збереження та зміцнення здоров'я дошкільників.

Художня праця в ЗДО

Метою навчальної дисципліни є засвоєння теоретико-практичних основ художньо-конструктивної праці дітей, опанування знань про працю, як засіб формування активної творчої особистості дитини, розуміння особливостей організації занять з художньої праці та їхньої структури, а також дозволяє раціонально поєднати теоретичну підготовку з вміннями розв'язувати практичні завдання курсу:

- ознайомлення майбутніх педагогів із технологічними прийомами обробки різних матеріалів;
- формування необхідних практичних умінь та навичок виготовлення й художнього оформлення виробів;
- розвиток художнього сприймання у здобувачів: здатність сприймати гармонійно поєднані кольори, форми, усвідомлення емоційної виразності об'єкта, вибір засобів відтворення образного змісту виробу, формування активності, самостійності, прагнення до творчості;
- розвиток естетичного смаку, формування естетичної культури.

Педагогічна практика в ЗДО

Педагогічна практика покликана сформувати у здобувачів вищої освіти фахові компетентності; ознайомити здобувачів освіти з освітньо-розвивальним середовищем ЗДО, специфікою освітнього процесу та діяльністю його учасників; поглибити теоретичні знання здобувачів освіти з фахових дисциплін; формувати уміння і навички, необхідні для виконання функцій вихователя закладу дошкільної освіти; формувати сучасного вихователя в умовах модернізації дошкільної освіти в Україні із урахуванням умов сучасних суспільних викликів.

Завданнями педагогічної практики в ЗДО є:

- формувати у здобувачів вищої освіти професійний інтерес до педагогічної діяльності вихователя дітей дошкільного віку;
- стимулювати засвоєння функціональних професійних обов'язків вихователя ЗДО;

- вчити конструктивно встановлювати контакт із усіма учасниками освітнього процесу;
- сприяти вивченню особливостей освітньо-розвивального середовища та організації побуту здобувачів дошкільної освіти;
- формувати вміння спостерігати за перебігом освітнього процесу в ЗДО, узагальнювати отриману інформацію, відображати її в щоденнику та звіті практики, відповідно до вимог оформляти звітну документацію;
- брати участь в організації режимних моментів, різних видів діяльності та форм роботи з дітьми дошкільного віку під керівництвом-вихователя-практика;
- оволодіти сучасними методами, формами організації та інструментами праці в галузі дошкільної освіти, виробити прагнення до пошуку найбільш ефективних методів роботи з дітьми дошкільного віку;
- формувати професійні уміння і навички для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах;
- формувати і розвивати у майбутніх вихователів педагогічних вмінь та навичок, професійно значущих якостей особистості, інтересу до фахової діяльності;
- удосконалювати вміння аналізувати власну педагогічну діяльність, визначати можливості та кроки для її покращення.

Фахові компетентності (ФК)	Програмні результати навчання (ПРН)
<p>ФК-1. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>ФК-2. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості.</p> <p>ФК-3. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.</p> <p>ФК-4. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.</p> <p>ФК-5. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>ФК-6. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.</p> <p>ФК-7. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення</p>	<p>ПРН-1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>ПРН-2. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>ПРН-3. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>ПРН-4. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.</p>

та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

ФК-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності та досвіду самостійної творчої діяльності.

ФК-9. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

ФК-10. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленневою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

ФК-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

ПРН-5. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПРН-6. Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей дошкільного віку.

ПРН-7. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПРН-8. Володіти технологіями організації розвивального, предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПРН-9. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПРН-10. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

Програма Minor
«Асистент вчителя початкових класів»

Мета програми

Формування компетентностей асистента вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти, необхідних для ефективної роботи в інклюзивному освітньому середовищі відповідно до чинного нормативно-правового забезпечення, сучасного розуміння інклюзивного навчання, удосконалення фахової майстерності педагогів у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, з урахуванням психолого-фізіологічних особливостей здобувачів освіти молодшого шкільного віку; принципів створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, механізмів забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребам.

Перелік освітніх компонентів (ВК)

Код н/д	Компоненти програми	Кількість кредитів	Семестр	Форма підсумкового контролю
ВК 1	Інклюзивна педагогіка	4	5	екзамен
ВК 2	Спеціальна психологія	4	5	екзамен
ВК 3	Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП	4	5	екзамен
ВК 4	Асистентський супровід у системі інклюзивної освіти	3	5	залік
ВК 5	Навчання і виховання дітей з ООП	3	6	залік
ВК 6	Діагностика дитини з особливими освітніми потребами	3	6	залік
ВК 7	Взаємодія з батьками у системі інклюзивної освіти	3	7	залік
ВК 8	Організація дозвілля дітей з ООП	3	7	залік
ВК 9	Педагогічна практика в інклюзивних класах початкової школи	9	7	залік
Всього		36		

Опис дисциплін

Інклюзивна педагогіка

Метою навчальної дисципліни є вивчення питань, що є теоретичною, методичною і практичною основою інклюзивної освіти, ознайомлення із завданнями, принципами, засоби, методами й формами організації інклюзивної освіти в початкових класах закладів загальної середньої освіти. Зміст навчальної дисципліни спрямовано на усвідомлення педагогами концептуальних засад інклюзивної педагогіки, на оволодіння компетентностями щодо управління інклюзивною освітою на засадах дитиноцентризму, формування культури прийняття, визнання ресурсів різноманітності, як таких, що корисні для усіх дітей, застосування технологій і методик організації освітнього процесу на основі індивідуальної траєкторії розвитку особистості кожної дитини,

врахування її сильних сторін, компенсаторних можливостей у разі наявності дефіцитів.

Спеціальна психологія

На сьогодні у зв'язку з посиленням інтеграційних процесів в освіті актуалізується необхідність посилити у підготовці майбутніх фахівців знання про труднощі, особливості навчання дітей з ненормативним психічним розвитком, оволодіння прийомами комплексної допомоги їм. Центром вивчення психології є діти та підлітки з різними порушеннями у соматичному, психомоторному, сенсорному, інтелектуальному особистісно-соціальному розвитку, які мають особливі освітні, медичні, педагогічні проблеми. Відтак, ці знання є базою для створення умов для оптимальної соціально-психологічної адаптації, професійного самовизначення таких дітей.

Метою навчальної дисципліни «Спеціальна психологія» є формування у здобувачів вищої освіти комплексного розуміння причин, типології та особливостей психосоціального, вікового розвитку дітей з органічними чи функціональними порушеннями, які утруднюють їх соціально-психологічну адаптацію, включення в освітній, соціальний простір та подальше професійне самовизначення. А також розвиток вміння виявляти, коригувати, попереджати дисбаланс між процесом навчання та розвитком дітей з порушеннями у психофізичному розвитку, формувати компенсаторні механізми їхньої психіки, надавати допомогу батькам, вчителям.

Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів уявлень про організаційні, психологічні та методичні засади супроводу родин, в яких виховуються діти з особливими освітніми потребами.

Завдання:

- сформувані практичні уміння та навички з проведення комплексної підтримки дітей дошкільного віку з ООП та здійснювати їх психолого-педагогічний супровід в умовах початкової школи;
- ознайомити із нормативних та теоретичних засад супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному просторі початкової школи;
- ознайомити з організаційними засадами утворення та функціонування інклюзивно-ресурсних центрів;
- оволодіння знаннями і уміннями проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дітей молодшого шкільного віку;
- оволодіння вміння з надання корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП в умовах початкової школи.

Асистентський супровід у системі інклюзивної освіти

Навчальна дисципліна спрямована на формування професійних компетентностей працівників щодо здійснення асистентського супроводу в системі інклюзивної освіти. Зміст предмету враховує особливості професійної діяльності асистента вчителя початкових класів в системі інклюзивної освіти. Предмет має практичне спрямування та забезпечує опанування необхідним

обсягом теоретико-методичних підходів до здійснення функцій асистента вчителя початкових класів.

Навчання і виховання дітей з ООП

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні системи знань, умінь, навичок асистента вчителя, що забезпечують реалізацію функцій покладених на нього в цілому, здійснення майбутніми фахівцями освітньо-виховного процесу на високому якісному рівні, можливість самореалізації й самовдосконалення. Основні завдання навчальної дисципліни: надання студентам знань теоретичних положень з методики навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами; озброєння прийомами і вміннями відбору необхідних форм, методів організації освітньо-виховного процесу, який би задовольняв освітні потреби дітей з вадами у розвитку; практичне оволодіння спеціальними освітніми і фаховими техніками керівництва процесом навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами; формування професійно-педагогічної позиції, потреби у самовдосконаленні; формування освіченої, творчої особистості майбутнього асистента вчителя, здатного створити позитивний клімат в шкільному середовищі та поза його межами.

Діагностика дитини з особливими освітніми потребами

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів системи психодіагностичних понять, з яких складається спеціальна психолого-педагогічна діагностика; вивчення закономірностей індивідуальних різниць; діагностування порушень розвитку дитини, які є причинами виникнення загальних труднощів у навчанні, спілкуванні, соціалізації тощо; розкрити шляхи подолання неуспішності дітей молодшого шкільного віку з нормотиповим розвитком та особливими освітніми потребами; ознайомлення з принципами й методами діагностичної роботи асистента вчителя.

Взаємодія з батьками у системі інклюзивної освіти

Метою навчального предмету є формування професійних компетентностей асистента вчителя щодо взаємодії із батьками молодших школярів з особливими освітніми потребами. Зміст навчального предмету враховує особливості професійної діяльності асистента вчителя. Предмет має практичне спрямування та забезпечує опанування необхідним обсягом теоретико-методичних підходів до налагодження ефективної взаємодії у системі інклюзивної освіти з батьками учнів початкової школи з особливими освітніми потребами.

Організація дозвілля дітей з ООП

Дисципліна «Організація дозвілля дітей з особливими потребами» спрямована на ознайомлення студентів з теоретико-методичними засадами організації дозвілля дітей з особливими потребами, формування у студентів навичок модифікації та адаптації дозвіллевих заходів відповідно до індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами.

Педагогічна практика в інклюзивних класах початкової школи

Педагогічна практика спрямована на оволодіння навичками роботи в команді з учителем початкової школи, іншими фахівцями та батьками дітей, зокрема батьками дитини з особливими освітніми потребами; на формування умінь брати участь у розробленні індивідуальної програми розвитку дитини та її реалізації відповідно до власної ролі; на оволодіння способами адаптації навчальних матеріалів з урахуванням індивідуальних особливостей дитини; способами спільного викладання; способами проведення спостережень та використання їх результатів для планування і здійснення змін в освітньому середовищі.

Фахові компетентності (ФК)	Програмні результати навчання (ПРН)
<p>ФК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>ФК-2. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.</p> <p>ФК-3. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення спеціальної освіти.</p> <p>ФК-4. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>ФК-5. Здатність асистента вчителя до системної взаємодії із сім'єю, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.</p> <p>ФК-6. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації у роботі асистента вчителя.</p>	<p>ПРН-1. Знати сучасні теоретичні основи інклюзивної освіти, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження.</p> <p>ПРН-2. Знати міжнародне і вітчизняне законодавство у сфері інклюзивної освіти, зокрема документи, що регламентують роботу асистента вчителя.</p> <p>ПРН-3. Уміти працювати в команді психолого-педагогічного супроводу дитини; здатність до ефективної міжособистісної взаємодії з колегами, дітьми та їхніми батьками в інклюзивному освітньому середовищі; умінь демонструвати соціально-емоційну компетентність у професійних ситуаціях.</p> <p>ПРН-4. Володіти науково обґрунтованими методами та сучасними технологіями щодо організації власної професійної діяльності з урахуванням особливостей взаємодії асистента вчителя з учителем початкової школи, іншими працівниками закладу освіти, а також із батьками дітей, зокрема батьками дітей з особливими освітніми потребами;</p> <p>ПРН-5. Організовувати освітній процес та підтримку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання, спираючись на використання теоретичних знань і практичних умінь, отриманих під час вивчення курсу.</p> <p>ПРН-6. Створювати сприятливі умови для взаємодії дітей в умовах інклюзивної освіти.</p> <p>ПРН-7. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування асистентом вчителя конкретних завдань інклюзивної освіти.</p>

Програма Minor «Вихователь групи продовженого дня»

Мета програми

Програма має на меті забезпечення теоретичної підготовки здобувачів освіти до виконання функціональних обов'язків вихователя групи продовженого дня (ГПД); формування знань про особливості організації освітньо-виховного процесу в умовах групи продовженого дня та методику їх впровадження в початковій школі відповідно до вимог Нової української школи; розвиток творчого мислення, вміння раціонально організувати власну педагогічну діяльність та забезпечувати високі результати досягнень учнів у позакласній діяльності.

Освоєння даного курсу сприятиме формуванню професійної компетентності педагога-вихователя як організатора освітньо-виховного процесу в умовах ГПД.

Перелік освітніх компонентів (ВК)

Код н/д	Компоненти програми	Кількість кредитів	Семестр	Форма підсумкового контролю
ВК 1	Групи продовженого дня і школи повного дня та їх специфіка	4	5	екзамен
ВК 2	Керівництво та контроль за роботою групи продовженого дня	4	5	екзамен
ВК 3	Організація виховної роботи в групі продовженого дня	4	5	екзамен
ВК 4	Організація освітнього процесу у різновіковій групі в умовах ГПД	3	5	залік
ВК 5	Самопідготовка в групі продовженого дня	3	6	залік
ВК 6	Організація ігрової діяльності в групі продовженого дня	3	6	залік
ВК 7	Фізкультурно-оздоровча робота з молодшими школярами в режимі продовженого дня	3	7	залік
ВК 8	Клубні години та заняття за інтересами в групі продовженого дня	3	7	залік
ВК 9	Педагогічна практика в групі продовженого дня	9	7	залік
Всього		36		

Опис дисциплін

Групи продовженого дня і школи повного дня та їх специфіка

Метою навчальної дисципліни є ознайомлення майбутніх фахівців із призначенням, структурою і можливостями груп продовженого дня та шкіл повного дня в організації освітнього процесу з учнями початкових класів та з формами взаємозв'язку вчителів та вихователів.

Керівництво та контроль за роботою групи продовженого дня

Мета навчальної дисципліни – ознайомити майбутніх вихователів із методичною роботою у групах продовженого дня, добором і підготовкою фахівців, методичною роботою та інспектуванням організації діяльності груп продовженого дня в освітніх закладах.

Організація позаурочної виховної роботи в групі продовженого дня

Мета навчальної дисципліни – ознайомлення майбутніх фахівців із періодами позаурочної роботи у групі продовженого дня, їх особливостями та формами виховної взаємодії у різновіковій групі, залучення вихованців до різних видів діяльності, формування уміння організовувати колективну творчу діяльність в умовах продовженого дня.

Організація освітнього процесу у різновіковій групі в умовах ГПД

Мета навчальної дисципліни – формувати в здобувачів освіти уявлення про комплектування різновікових груп продовженого дня, їх особливості, ознайомити із специфікою організації самопідготовки та позаурочної виховної роботи, формувати уміння підбирати ефективні форми освітньої взаємодії та згуртування дитячого колективу.

Самопідготовка в групі продовженого дня

Мета навчальної дисципліни – ознайомити здобувачів вищої освіти із виховними основами самопідготовки, структурою та методикою її проведення, формування умінь організації самостійної роботи молодших школярів і розвитку їх пізнавальних інтересів.

Організація ігрової діяльності в групі продовженого дня

Мета навчальної дисципліни – розширити знання здобувачів вищої освіти про особливості організації ігрової діяльності в умовах групи продовженого дня, сформувати уявлення про організацію ігрової кімнати для молодших школярів, удосконалити вміння використовувати різні ігрові технології в режимі групи продовженого дня.

Фізкультурно-оздоровча робота з молодшими школярами в режимі продовженого дня

Мета навчальної дисципліни – ознайомити майбутніх вихователів з організацією фізкультурно-оздоровчих заходів, вдосконалити уміння у проведенні рухливих ігор та активного відпочинку, розвитку рухових якостей учнів початкових класів в умовах групи продовженого дня.

Клубні години та заняття за інтересами в групі продовженого дня

Мета навчальної дисципліни – ознайомити здобувачів вищої освіти із особливостями клубних годин та гурткової роботи для молодших школярів у режимі продовженого дня, методикою їх проведення; формувати вміння планувати й проводити роботу гуртка, програму клубної години для молодших школярів.

Педагогічна практика в групі продовженого дня

Мета педагогічної практики в групі продовженого дня – оволодіння, розширення та закріплення здобувачами освіти психолого-педагогічних, методичних і процесуальних основ організації освітньо-виховного процесу в групі продовженого дня; забезпечення готовності здобувачів освіти до планування й організації освітньо-виховної діяльності в ГПД, формування практичних умінь та навичок організовувати самопідготовку, дозвіллеву, виховну діяльність молодших школярів у ГПД.

Фахові компетентності (ФК)	Програмні результати навчання (ПРН)
<p>ФК-1. Розуміння механізму створення та функціонування ГПД відповідно до чинних нормативних документів.</p> <p>ФК-2. Здатність планувати роботу педагога-вихователя в освітньо-виховному процесі закладів загальної середньої освіти в умовах групи продовженого дня.</p> <p>ФК-3. Здатність опановувати та використовувати у професійній діяльності систему наукових психолого-педагогічних і методичних знань, умінь, необхідних для організації самопідготовки та позаурочної діяльності учнів початкових класів, їхнього всебічного розвитку.</p> <p>ФК-4. Здатність добирати й використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання та розвитку дітей молодшого шкільного віку в ГПД.</p> <p>ФК-5. Здатність виконувати функціональні обов'язки вихователя групи продовженого дня в умовах Нової української школи.</p> <p>ФК-6. Здатність організовувати різні види діяльності молодших школярів відповідно до плану роботи ГПД.</p>	<p>ПРН-1. Проектувати зміст і методику проведення виховних заходів для учнів початкової школи в ГПД.</p> <p>ПРН-2. Вести встановлену документацію для ГПД, надавати адміністрації відомості про успішність та поведінку учнів, готувати характеристики учнів (за необхідності).</p> <p>ПРН-3. Організовувати та проводити позакласну освітню та виховну роботу в закріпленій групі, а також суспільно-корисну та культурно-масову роботу з дітьми групи.</p> <p>ПРН-4. Контролювати дотримання учнями режиму дня, організовувати самопідготовку, проведення культурно-масових, оздоровчих та інших заходів.</p> <p>ПРН-5. Заохочувати учнів до художньої, науково-технічної творчості, спортивних секції тощо.</p> <p>ПРН-6. Підтримувати постійний зв'язок із батьками та вчителями учнів, дотримуватися єдиних педагогічних вимог до молодших школярів.</p> <p>ПРН-7. Прогнозувати ефективність освітньо-виховного процесу та можливості особистісного розвитку школяра; творчо застосовувати сучасні прогресивні педагогічні технології організації освітнього процесу та позакласної роботи.</p>